

השיעור מתוך קונטרס 'הבינאי'
ניתן להשיג את הקונטרס
המלא במוקדי המכירה

הבינאי

שיעורי הרב שמעון שפיצר שליט"א

מדור אמונה ובטחון • שיעור מיוחד • פרשת תזו"מ תשפ"ג
נמסר יום חמישי פרשת שמיני כ"ב ניסן תשפ"ג

גליון זה מודפס במאות עותקים
ומחולק חינם מדי שבוע
קחו חלק והשתתפו
בהוצאות ההדפסה בעין יפה
לתרומות: 052-761-2069
או: 050-414-4718

הדעת שמלווה את האדם בכל ימות השנה

שואפים כוחות להמשך

אכן אפשר לתת לזה תשובה פשוטה מאוד כפי שנבאר: הנה יש שני אופנים עיקריים שבהם רשאי האדם - מצד חכמת חיים - לעזוב את כל בעיותיו ולדחותן לעת אחרת. האחד הוא כאשר הוא מסתכל בשעון ורואה שהשעה מאוחרת וכל העולם כבר נם את שנתו. מיישר הוא את גבו ואומר: "טוב! נעצור כאן. מחר בלי נדר נמשיך מאיפה שעצרנו". שואל אותו חבירו: "מה נראה לך? אתה חושב שעד מחר הבעיה תיפתר מאליה!?!". אך כולם מבינים שהצדק אתו, כי עכשיו הוא כבר עייף ומוחו פועל בעצלתיים. מחר הקב"ה יעביר שינה מעיניו ותנומה מעפעפיו ויקום בריא ורענן, ואף מוחו יהיה רענן, ויוכל לטפל בבעיה בצורה הרבה יותר טובה.

הן תראה כן גם בענין לימוד התורה, שההוגה בתלמודו בלילה כשעיניו נדבקות, כל דבר לוקח לו זמן רב להבין, וגם לאחר שהבין, לא הבין את הדבר לאשורו. לעומת כן, כשהאדם קם באשמורת הבוקר לאחר שינת הלילה, מוחו פתוח לרווחה, ולומד אז ברבע שעה מה שהיה לומד בלילה במשך שעה שלימה. וכן תראה לגבי העובד שעות רבות בלי אכילה, שיש שהוא מרגיש מוכרח לקחת פסק זמן ולאכול משהו, וכיון שהוא עושה כן, הוא מקבל כוחות חדשים, והנה הוא יכול להמשיך לבנות את הסוכה ביתר שאת וביתר עז.

להתלמד מותר

והאופן השני שבו האדם רשאי לדחות הוא כאשר הוא רוצה לעצור ולהתלמד איך לעשות את מה שהוא עושה

קושיא שאין עליה תשובה

יש קושיא ידועה: היוצאים לנופש, מה תועלת יש להם? בעיות החיים הרי אינן נעלמות על-ידי הסחת הדעת, ואדרבה, בדרך כלל הן רק מחמירות אז ונערמות זו על גבי זו, ובשוב בעליהן, הן מסתערות עליהם בשצף קצף, ויש שיגלו אז בעליהן שכבר ניתקו להם את החשמל והמים וכדומה, וכדי בזיון וקצף.

לאמיתו של דבר אין לשאלה זו תשובה המניחה את הדעת, ואכן פעמים הרבה יש לה ליציאה לנופש יותר הפסד מתועלת, והדבר היחיד שהיא נותנת לאדם, הוא קצת מרגוע לנופש לזמן קצר בלבד.

קושיא שיש עליה תשובה

אף כשאנו מדברים בענין הימים טובים שהקב"ה נתן לנו, אשר הכל עוצר אז מלכת, ושבוע שבועיים לפנייהם כבר אי אפשר לדבר עם בני האדם באופן הרגיל, כי הכל כבר מתחיל אז להידחות. "אם ירצה ה' אחרי יו"ט... בלי נדר אחרי יו"ט נדבר..." הנה האדם מוצא את עצמו עומד אחרי יו"ט והכל מפחיד כל-כך. כל הבעיות נשארו כפי שהיו ואולי אף פשו והתרבו. הבחור שזקוק לשיבה חדשה כי התקבלה פתקא מן הישיבה שלקראת הזמן החדש דלתות הישיבה נעולות בפניו, החובות שמחכות לפירעון, וכן הלאה כל קשיי ואתגרי היום יום. האדם מרגיש מכה כל-כך חזקה. עד עכשיו היה מרומם כל-כך, הרבה מעל כל עניני הגשם, והנה הוא צריך לחזור ולהיפגש עם העולם הזה ועם כל בעיותיו אשר נשארו תקועות מלפני יו"ט. והשאלה גם כאן היא נשאלת: מה התועלת?

יעמדו על הברכה נדיבי הלב שתרמו מהונם להדפסת הגליון

גליון זה נתנדב ע"י
הרה"ח אברהם צבי בראון שליט"א
לרגל היכנס בנו אלימלך אלעזר לעול תורה ומצוות
יזכה לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה

ליצירת קשר בכל הקשור לגליון זה: mm05276@gmail.com

אשר את זה הוא לומד בעת ההכנות ליו"ט. ואח"כ בליל הסדר, כיצד יוצאים מתחת הקליפה. ובעת סיפור יציאת מצרים, מהי ההבנה ביציאת מצרים, מה משמעותו של יהודי שיכול לחזור בתשובה ולצאת מכל מצריו. וכן בשביעי של פסח הוא לומד דברים נפלאים ועצומים.

מפתח של ארמון בידו

עכשיו לאחר יו"ט, זמן הוא שיחזור האדם אל בעיותיו, אבל **עכשיו הוא חוזר אליהם בכוחות אחרים לגמרי**. משל למה הדבר דומה, למי שרוצה להיכנס לארמון והשער נעול. הוא מנסה בכה ומנסה בכה, דוחף בחזקה, מתקשר לכל מי שיש לו הוה אמינא שיכול לעזור, ושום דבר אינו מועיל. משרואה שאינו מצליח לפתוח את השער, הוא מתחיל לשוב על עקבותיו. פוגש בו חבירו, אומר לו: "אתה חושב שאם תלך ותשוב כעבור שעה, בינתיים השער ייפתח מאליו?!" השיב לו: "לא כך, אלא הולך אני להביא את המפתח. חשבתי שאצליח לפתוח את השער בלי מפתח, ועכשיו שאני רואה שאיני יכול, אני הולך להביא את המפתח..."

אחרי יו"ט מגיע האדם עם מפתחות בידו. זה לא שמעכשיו לא יהיו לו הרגלים ויצר הרע. לא ולא! בוודאי ימשיך האדם לעמוד בפני הרגלים ויצר שיכשילוהו ויחסמו בפניו את שער הכניסה לארמון המלך, אבל עכשיו כבר יהיה לו מפתחות ביד. **בימים טובים שעברו עלינו לטובה עד כה, לימדנו הקב"ה עצות כדת מה לעשות לאחר כל כשלון**. העולם הזה נשאר רובו רע גם אחריהם. הבעיות נשארו כבתחילה ואולי אף ניתוספו עליהן בעיות חדשות, אבל **עכשיו האדם כבר יודע איך לטפל בהן**. איזה אור!

יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה

בשיר השירים נאמר (ב, יד): "יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאוה". והביא רש"י מהמדרש: זה נאמר על אותה שעה שרדף פרעה אחריהם והשיגם חונים על הים ואין מקום לנוס לפניהם מפני הים ולא להפנות מפני חיות רעות. למה היו דומין באותה שעה? ליונה שבורחת מפני הנץ ונכנסה לנקיקי הסלעים והיה הנחש נושף בה. תיכנס לפניו, הרי הנחש. תצא לחוץ, הרי הנץ. אמר לה הקב"ה:

באופן יותר נכון. כמו שתראה כן לפעמים בבעל עסק שנעלם לכמה ימים מבית העסק שלו, וכשמבררים לגביו, מגלים שנסע לאיזה קורס שבו הוא לומד מבעלי נסיון עצות מעצות שונות איך לשפר ולייעל את העסק שלו, כמו גם מאלו טעויות להימנע. הנה אף בזה כולם מבינים שכדאי הוא הדבר, והגם שעכשיו במשך יומיים אין העסק מתנהל כבימים כתיקונם, הלא בתומם ישוב בעל העסק כשהוא מלא וגדוש בעצות ובכוחות מחודשים ויוביל את העסק למקום נפלא.

דרך אגב, לפעמים זהו ההיתר להוציא לפעמים את המלמדים לנופש בן כמה ימים ולהביא תחתיהם ממלאי מקום, על אף שברור לכל שבאותם ימים יהיה 'ששון ושמחה' בכיתות הלימודים, כי אם הם מקבלים שם חיזוק ומתלמדים איך להתנהג עם התלמידים ואיך ללמד אותם באופן יותר נכון, הלא זה בבחינת סותר על מנת לבנות, וכבר אמרו חז"ל (מנחות צט, א) "פעמים שביטולה זוהי קיומה"...

ימים טובים לישראל

הימים טובים יש להם את שתי המעלות. מצד אחד הם **מוסיפים לאדם כוחות מחודשים ודעת חדשה** בדומה לשינת הלילה. והאמת שהם מועילים מצד זה הרבה יותר משינת הלילה, כי הנה לאחר שהאדם ישן בלילה, מדוע הוא מרגיש רענן וכאילו נולד מחדש? הלא זה מפני שבשינתו, נשמתו שבה לבית אביה. גופו מוטל אז כחצי מת, ונשמתו עולה למקום עליון. ובבוקר בקומו משנתו, הוא מקבל נשמה שמגיעה ממקום טוב ונעים. היא כבר היתה בעולם הזה יותר מדי זמן, וכיון שהגיעה הלילה, חזרה לעולם הבא, ועכשיו כשהיא שבה לעולם הזה, היא באה עם כוחות נפלאים. ובכן, כל זה נעשה במידה טובה מרובה **בימים הטובים, אז האדם מקרב את נשמתו לשורשה** הגם שהוא בהקיץ.

ומצד שני **הימים טובים מלמדים לאדם לימודים חדשים ונפלאים הנחוצים לו לחייו**. הקב"ה מאיר אז בנשמת האדם ידיעות חדשות והבנות חדשות בתורה. הן תראה שחוץ מהידיעות שהאדם מקבל במוחו על-ידי המצוות שהוא מקיים ועל ידי עיצומם של הימים, עוד הוא עובר קורס נפלא בן כמה פרקים. כגון כיצד לנקות כתמים מהנשמה,

ואצא ברקידה". האדם מוצא את עצמו בבוקרו של אסרו חג כשהוא צריך לחזור ולהתעסק בטרדות הפרנסה ובפרעון החובות וכן הלאה, אומרים לו: אל תחזור אליהם בגישה של העולם הזה, כי את זה יכול היית לעשות לפני יו"ט גם כן. **גש אליהם עם ההבנה החדשה שקיבלת ביו"ט. עצור לפני שאתה בא לטפל בבעיות המונחות לפניך ושא תפילה חמה להשי"ת, מתוך אמונה תמימה שרק הוא יכול לעזור לך.**

אסרו חג בעבותים

זוהי העבודה של אחרי יו"ט. אסרו חג בעבותים. תקשר את היו"ט בחבלים. למה? לבעיותיך. **קח את היו"ט והכנס אותו לתוך בעיותיך.** הקב"ה מבדיל בין קודש לחול, כי אילו היה האדם מגיע עם הבעיות של ימות החול לתוך הקודש, לא היה יכול להכניס את היו"ט מרוב טרדותיו. אומר לו הקב"ה לאדם: "את היו"ט אני מבדיל מימות החול. אבל **עכשיו שאתה חוזר אל ימות החול, רצוני שתיקח את היו"ט ותמשיכנו לתוך החול, ומעכשיו תעשה את הברורים שאני נותן לך באופן אחר לגמרי."**

הקב"ה הרי נותן לכל אחד ברורים שהוא צריך לנשמתו. האחד יש לו לסדר ענינים של שלום בית בשביל תיקון נשמתו, השני יש לו לסדר ענינים חינוך הילדים, השלישי ענינים של ממון, הרביעי ענינים של מאכלים. כך יש לו לכל אחד את הברורים שלו לפי תיקון נשמתו, **ואם פיקח הוא, הרי הוא עושה אותם עם ההבנה של יו"ט.** ולא סתם הבנה היא, אלא **כח מיוחד שנשמתו קיבלה, בהירות נפלאה, בדומה למי שישן ואכל והתאזר בכוחות חדשים.**

פליאה דעת ממני

והנה כשמדברים בענין הבנת התורה, יש לנו יסוד גדול, שאין האדם יכול לומר: "דבר זה כבר ידעתי", כי **בכל ענין בתורה יש מדרגות רבות של הבנה.** ואין הכוונה להיקשים ולפלפולים של גג על גג, אלא **לחדירת ההבנה בלב בבהירות עצומה עד שירגיש האדם כאילו הוא יכול למששה בידי. הן תראה פעמים הרבה שפסוק אחד מפסוקי התורה מצליח ביום מן הימים לשנות את האדם.** האדם כבר ראה את הפסוק קודם לכן אלף פעמים, אבל אף פעם לא קלט אותו בבהירות כזו שזה ישנה אותו, ורק

הראיני את מראיך, את כשרון פעולתך, למי את פונה בעת צרה.

הקב"ה אומר לכנסת ישראל: היודעת מה אהבתי אצלך יותר מהכל? **אהבתי את קולך באותה שעה שדיברת אלי.** השמיעיני את קולך. איזה קול? **אותו קול שבוקע מנפשו של אדם כשאינו יודע לשית עצות בנפשו ואינו רואה שום דרך לפנות בה. בכל מקום שיפנה, יצא חבול ושבור.** על קול כזה אומר הקב"ה: **כי קולך ערב. זוהי התפילה הנאה והעריבה ביותר, כי היא באה מבטחון מוחלט בהקב"ה.** ואף האדם כשנמצא במצב כזה, מבין שזהו מצב טוב ונפלא. אם כן כמה טוב שדחה את עניניו לאחרי יו"ט. לפני יו"ט חשב שיוכל להסתדר לבד. הוא יעשה ויפעל ויסובב ויתקשר. **עכשיו שהוא כבר נמצא אחרי יו"ט, הוא מבין שבאמת אין לו דרך, ואומר הוא לעצמו: אדרבה! נשארתי יהודי ואף נעשיתי יהודי יותר אמיתי במהלך חג הפסח. נשמת יצתה שוב מתחת הקליפה, וכיון שעבר עלי שביעי של פסח, נתקיים בי מה שנאמר "וזעקתם שמעת על ים סוף". הן לכאורה ייפלא, מה זה זעקתם שמעת על ים סוף? הרי הקב"ה אמר למשה "מה תצעק אלי. אין עכשיו הזמן לעמוד ולצעוק. דבר אל בני ישראל ויסעו!". אך התשובה היא שלאחר שבני ישראל צעקו אל ה', כמו שפירש רש"י שם על השמיעיני את קולך - שהכוונה ללשון הפסוק ויצעקו בני ישראל אל ה', אמר להם הקב"ה: "מעתי אין לכם יותר מה לעשות, כי אם להמשיך בדרך הליכתכם. הצעקה ראויה היתה, אבל עכשיו מה אתם ממשיכים לצעוק? סעו לדרככם."**

"אבל איני יודע איך איוושע!!!..."

עשה מה שמוטל עליך, ואל תנסה להבין איך זה יביא לך את ישועתך. כה תאמר: "אני קופץ למים... איך תבוא מזה הישועה? איני יודע. אבל אם הקב"ה אמר לקפוץ למים, אני קופץ למים, והוא כבר יביא את הישועה בדרכו."

ליהודים היתה אורה ושמחה

כשהאדם חוזר אל בעיותיו עם הבנה זו, כולו מלא אורה ושמחה. הוא בוטח בה' באמת ונהנה מכך שהוא שרוי במצוקה שאין לה פתרון, ועל זה הוא נותן הודיה, כי הוא מבין שדווקא מצב כזה מביא את האדם לענוה אמיתית ולבטחון אמיתי. "זהו המצב הטוב ביותר של האדם. הבה

את הידיעות באופן זה, הוא מרגיש קרבה גדולה להקב"ה. הוא קולט שהדברים שהוא מדבר עליהן, אינם רחוקים ממנו.

ובכן, **עלינו לדעת בעמדתנו לאחר יו"ט, שכל אחד מאתנו קיבל דעת.** אין זה אומר שהדלת פתוחה, אלא **שקיבלנו מפתח לפתוח אותה.** מעתה כשנלמד ברצינות, יהיה לנו יותר סייעתא דשמיא להבין בבהירות את מה שכבר למדנו אלף פעמים.

הנה **רש"י** כתב **במסכת עבודה זרה (ה, א)** על הא דאיתא שרשאי האדם להאריך בכל ברכה מברכות שמונה עשרה מעין הברכה: "אם היה משכח תלמודו מאריך בחונן הדעת". ומכאן שהזיכרון הוא תוצאה של עומק ההבנה. הן כך תראה במי שקרה לו איזה אסון או דבר קשה שמותר טראומה בנפש שהדבר עומד מול עיניו שנים רבות. כשהאדם מבין דבר לעומק, הוא זוכרו. אכן אחת מהסיבות שהשכחה כל-כך שולטת עלינו עד שהכל נעשה אצלנו בבחינת "הין ולא ורפיא בידיה", היא מפני שתמיד זה היה אצלנו רק מן השפה ולחוץ. זה אף פעם לא חדר לעומק.

בפי אויל חוטר גאווה

יו"ט נותן כח לאדם שהדברים שכבר שמע, יחדרו אצלו לעומק. האדם טוען: "כבר שמעתי שתפילה מועילה, כבר התפללתי, אני כבר אחרי. יש לך אולי עצה חדשה בשבילי?". הוא שואל כך: "איך אפשר להבין תורה?". אומרים לו: "עושים כעצת חז"ל (גדה ע, ב), מרבים בישיבה ומבקשים רחמים ממי שהחכמה שלו". חוזר הוא וטוען: "כבר התפללתי. בינתיים ללא הועיל". מסכן! תשובה כזו מעידה על מדה גדולה של סכלות. שהרי הוא כאומר: "מה שיש להם לחז"ל למכור אני יודע כבר. תן לי משהו אחר. איזה קבר חדש, איזו סגולה חדשה..." כשאתה מבין שזה מה שהוא מתכוון לומר, אתה ממילא מבין מדוע לא נושע עד כה, כי מעולם לא הבין כוונת מאמרם ז"ל "יבקש רחמים ממי שהחכמה שלו". הוא לא הבין שכאשר הוא **מבקש על רוחניות, עליו להרגיש בבחינת "יונתי בחגוי הסלע"**.

הרי הסיבה שהיהודי צריך לעבור את חג הפסח היא כדי שיגיע לחג השבועות. כך היה בשעתו, כידוע שכל מה שעברו במצרים וביציאת מצרים היה כדי להגיע לקבלת

הקב"ה נותן דעת זו לאדם באופן שהידיעה תתיישב בלבו, תתחבר אליו ותשנהו.

עד כה היתה ההבנה רחוקה ממנו ועכשיו היא התחברה אליו. אפשר לראות זאת בדברים רבים וכדאי מאוד להבין זאת היטב. אפשר לראות זאת למשל בין אב לבנו. האב חושב שהוא מכיר את בנו, שהרי הוא גדל אצלו בבית. אך יום אחד מתגלה לו מתוך התנהגות בנו איזו תכונה מסוימת שיש לו. לא! התנהגות בנו אינה חדשה. תמיד היא עמדה מול עיניו. אבל אף פעם לא הבין אותה לעומק. עכשיו הוא מבין אותה, עכשיו הוא קולט על מה היא מיוסדת. וכיון שהוא מבין, באופן ממילא הוא מתחיל לחשוב עליו אחרת ולטפל בו אחרת. מה קרה שעכשיו הוא מבין? אינו יודע. והתשובה היא שעכשיו הקב"ה הכניס לו את הידיעה במוח בבהירות כזו שהיא תתיישב על לבו.

אנו מבקשים מהקב"ה בתחנונים שיפתח את לבנו בתורתו, כי אנו מבינים שהוא זה שצריך לעשותו. האדם יכול להעתיק שמועה, ספרי חסידות, גמרא, הלכה, ואפילו למסור שיעורים, אין זה מוכיח כלל וכלל שהבין את הכתוב בכל אותן השמועות. **דעת היא מתנת הקב"ה וניתנת לאדם רק כשעולה רצון מאת הבורא ורק כשהאדם מתבטל הרבה, ואל הביטול מגיע האדם על-ידי תפילה ועל ידי תשובה ועל ידי יגיעה.** שלושת אלה, **ככל שהאדם מוסיף בהן, הוא זוכה ליותר דעת, ואין גבול להבנה שהאדם יכול לקבל.**

הנה כך היה באורים ותומים. האותיות האירו, אבל לא כל אחד ידע את צירופן. רק הכהן גדול הראוי לזה, כשהקב"ה נתן לו את הדעת הנכונה, ידע את צירופן. כעין זה האדם רואה את אותיות התורה, אבל רק כשהקב"ה נותן לו דעת, הוא מבין את משמעותן היטב.

רוח דעת ויראת ה'

ביו"ט, בפרט ביו"ט פסח, האדם מתחבר למדת הדעת, ועכשיו הוא יכול להבין תורה, בעיקר למה שנוגע להתנהגותו ולעבודת ה' שלו, וכן הוא יכול להבין עכשיו משמעותה של יציאת מצרים. **כל מה שכבר שמע בעבר, הכל מקבל אצלו עכשיו הבנה חדשה ומתיישבת על לבו.** בחינת רוח הקודש היא. כמו שכתב **רש"י** (כי תשא לא, ג) אצל בצלאל שדעת פירושה רוח הקודש. וכשהאדם קולט

יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל". האדם אינו יכול לבוא לבקש סתם ככה. זה חוצפה. רק **לאחר שהכיר בשבחו של מקום ובגדולתו ומצד שני בקט ערכו והתמלא בהרהורי תשובה וחרטה והגיע לביטול והכנעה, רק אז הוא יכול לעבור אל הברכות האמצעיות.**

את כל זה למד האדם במהלך חג הפסח, כי כך הורוהו - לנקות את החמץ בטרם בואו לאכול את המצה. הן הולך אתה לבקש לפני אכילת מצה חננו מאתך דעה, דע לך שאינך יכול לעשות זאת לפני שתנקה את עוונותיך. לא תשחט על חמץ דם זבחי. אתה צריך תחילה לחזור בתשובה, ואע"פ שאינך יודע איך תוכל מחר להצליח שלא להכשל עוד, מכל מקום אתה מתחרט בחרטה עמוקה ואמיתית, ואז אתה יכול לבוא לבקש על הדעת. ואף עכשיו שכבר חלף עבר החג, עדיין אתה יכול לעשות כסדר הזה. **כל אימת שתהיה במצוקה, תחזור בתשובה ותסור מן הרע, ואז תבקש מהקב"ה באופן של 'יונתי בחגוי הסלע' לחון אותך בדעת, ותהיה בטוח שישמע את קולך כי קולך ערב ומראך נאווה.**

תפילה לתשובה ותשובה לתפילה

אמנם כן, בוודאי צריך האדם לייחד קודם לכן תפילה שיזכה לחזור בתשובה. הן תמיד הוא כך. בתחילה מתפלל האדם שיוכל לחזור בתשובה, ולאחר שהוא באמת חוזר בתשובה, אז הוא מבקש את בקשותיו. כפי שתראה שאומרים תהלים קודם התפילה כדי שנוכל להתפלל, ולפני שאומרים תהלים, אומרים יהי רצון שמזמורי התהלים ימחקו את העוונות. כך הוא הסדר. והרי זה כאותו יסוד שאמרו ה**צדיקים** בענין מאמר חז"ל (שבת ק"ה, ב) "אלמלי משמרים ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים". מדוע צריך שתי שבתות? כי תחילה צריך לשמור שבת אחת כהלכתה כדי שימות החול יהיו כהוגן, וכשימות החול יהיו כהוגן, או אז תהיה השבת הבאה, שבת של גאולה.

מה בין חכם לטיפש

הטעות הגדולה ביותר שהאדם יכול לעשות היא כשהוא חוזר לטפל בבעיה באותו מהלך שלא הועיל לו מקודם.

התורה, וכך הוא בכל שנה ושנה. מתחילים בליל הסדר, ואח"כ עובדים את עבודת הספירה כדי לעלות שוב ממדרגה למדרגה עד לקבלת התורה. וכיון שהכל הוא כדי להגיע אל ההבנה בתורה, לכן מלמדים את האדם שיתפלל מתוך **בחינת 'יונתי בחגוי הסלע'**, שתהיה תפילתו תפילה כזו שנאמר עליה "השמיעני את קולך, כי קולך ערב", היינו שתהיה כצעקת בני ישראל בעמדם על הים מוקפים מכל עבר. אם מתפלל האדם מתוך הרגשה שהכל טוב ויפה - "אני מבין טוב מאוד את התורה... אם ירצה הקב"ה ליתן לי עוד - יתן לי, ואם לאו - גם טוב", סימן הוא שלא למד כלום בשביעי של פסח.

כי קולך ערב ומראך נאווה

זאת ועוד, הנה ב**אלשיך הק'** (שושנת העמקים ב, יג-יד) כתב בטעם שבתחילת הפסוק הקדים המראה לקול, "הראיני את מראיך השמיעני את קולך", ובסופו הקדים הקול למראה, "כי קולך ערב ומראך נאווה", וזה לשונו: "כי כל איש ישראל יש לו צלם אלוקים על פניו, כי אם שבהעוותו, משנה פניו. אמנם בשוב רשע מרשעתו, ישוב מראהו הטוב, ויתקן צלם אלוקים על פניו כאשר טרם יחטא. וזה יאמר הראיני תחלה את מראיך האמיתי לאיש הישראלי על ידי תשובה, ואחר כן השמיעני את קולך ובקשי הצלה ממני, כי הלא קולך ערב לפני כאשר מראך נאווה אך לא טרם תקנך מראך".

אכן כן, **עזות פנים היא לבקש מבלי לחזור תחילה בתשובה.** האדם בא לבקש: "רצוני להבין את התורה". למה איענה לך ורק לפני רגעים אחדים דיברת לשון הרע, התלוצצת, הסתכלת במקום שאין צריך, חשבת מה שאין צריך, כעסת? **חזור בתשובה תחילה, והיינו שתבין שהעולם אינו עולם הפקר ונכשלת כי לא היה לך סייעתא דשמיא** (כפי הנראה מפני שלא ביקשת אתמול כראוי לסייעתא דשמיא), **ותסלק ממך את החטא מתוך הבנה שהוא זה שפוגם את תפילותיך, ואז תפתח את פיך לבקש, כי אז יהיה קולך ערב מאחר שמראך נאווה.**

כשהאדם חוזר בתשובה לפני שהוא מתפלל, תפילתו מקבלת פנים אחרות לגמרי. והאמת שגם תפילת שמונה עשרה בנויה באופן זה, וכמו שאמרו חז"ל (ע"ז ז, ב): "לעולם

^א ראה לדוגמא 'באר מים חיים' תחילת פרשת קדושים.

ואם כן רשימה ארוכה של דברים יש לי שאותם אני הולך לנסות. הדבר הראשון אינו מועיל? בסדר, נגמר, אני לא עושה אותו יותר. אל הדבר הבא. גם זה אינו מועיל? טוב, אני מוריד אותו מהשולחן. יותר אני לא עושה אותו. אני עובר אל הדבר השלישי..."

אך **היהודי האמיתי** (וכולנו הרי נעשינו יהודים אמיתיים במשך חג הפסח), **חוזר ועושה אותו דבר שעשה לראשונה, כל שהוא יודע שהוא דבר נכון מצד עצמו ואינו טעות בעלמא, אך הפעם הוא עושה אותו בגישה אחרת.** אומר הוא: "לכך לא הועיל לי בתחילה, משום שלא עשיתי בגישה הנכונה, והלא אין גבול למושג זה שנקרא בשם 'גישה נכונה'. כשעשיתי טרם היה לי הדעת של ליל הסדר, ולכן היה לי קצת הרגשה של כוחי ועוצם ידי. **עכשיו אעשנו שוב, אבל עכשיו עם הדעת החדשה שקיבלתי בליל הסדר.**"

זהו המהלך שבו האדם חוזר ועושה את מה שעשה בתחילה, וכך הוא לומד וכך הוא מתפלל. "הרי התפללת כבר כל-כך הרבה על זה!". הוא טוען. נכון שהתפללת כבר הרבה, אבל אינה דומה תפילתך לפני המצה לתפילתך אחרי המצה. עכשיו תפתח את פיך ותאמר: "רבונו של עולם! יודע אני שאתה מנהיג את העולם, ושאתה עושה בירורים עם בני האדם ועמי. איני יודע בדיוק למה אני זקוק לאותם בירורים כי איני יודע מה היה אתי בגלגוליי הקודמים. ובכן, **מתפלל אני לפניך שתתן לי שפע, ויחד עם כן אבקש ממך שהטוב בעיניך תעשה עמדי. הטוב בעיניך עשה, ואומר אני זאת עם הדעת החדשה שנתת לי.**"

מה בין בעלי רוח הקודש לאנשים פשוטים

הנה בענין הבטחון מצאנו אצל הצדיקים שידעו לבטוח בעת צרה ומצוקה שתהיה תוצאה מסוימת, וכשלא באה אותה תוצאה, אמרו שזה מפני שלא בטחו מספיק, ואילו היו בוטחים מספיק, היתה באה. כך היה מעשה עם הרה"ק **רבי ברוך ממעז'יבוז זיע"א**, וכך היה מעשה עם הרה"ק **מבארדיטשוב זיע"א** ששכב על ערש דווי והרופאים כבר התייאשו ממנו, והנה התחזק בבטחונו בה' שבוודאי ישלח דברו וירפאהו, ותוך כדי ניסה לרדת ממיטתו, אך מיד נפל והשתרע ארצה. אמר: "כפי הנראה, עדיין אין בטחוני שלם". התחזק שוב בבטחון בה', עד שהצליח לרדת ולחזור

כשמדובר בתורה, כשמדובר באמת, כשמדובר בתשובה, **צריך לגשת לכל דבר עם ההבנה החדשה. לא עם הישנה שלא הוכיחה את עצמה.**

הנה העולם האומרים שהגדרת הטיפש היא שהוא חוזר על אותו מעשה ומצפה לתוצאות אחרות. ויש לבחון זאת כעת בהשקפתה של תורה. מצד אחד יש באמרה זו מן האמת. אם עשית מעשה זה פעם אחת ולא הועיל לך, מדוע תעשנו שוב? למד מטעויותיך! וכפי שאומרים העולם בענין החילוק בין החכם והטיפש. שניהם עושים טעויות, אלא שהחכם עושה כל פעם טעות אחרת, והטיפש חוזר תמיד על אותן טעויות. ככה זה. כולם עושים טעויות, אבל החכם לומד מטעויותיו. וכבר אמרו **חז"ל** (גיטין מג, א) על הפסוק (ישעיה ג, ו) "והמכשלה הזאת תחת ידך" - "אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן". זוהי המציאות. מדי פעם אנו עושים טעויות. אנו מתביישים כל פעם שאנו עושים טעות ומתחרטים עליהם, ויחד עם כן אנו נהנים להכיר שאנו חיים בעולם שמדי פעם עושים בו טעויות, כי כך אנו מגיעים קצת לענוה. אם האדם לא היה טועה, הרי היה מרגיש עוד יותר נפוח. אכן, מי שסבור שאינו עושה טעויות הוא חולה נפש.

מה בין גאותן לבעל בטחון

אולם על פי תורה יש לכך הבנה יותר עמוקה, ואחרי יו"ט אנו צריכים להסתכל על זה בהבנה זו. מאחר שאין גבול להבנה שבכל דבר, נמצא **שלאחר שהאדם זוכה להבנה יותר טובה במשמעות התפילה וברוב קטנותו ושפלותו, הוא הולך עם זה ומתפלל שוב.** ואע"פ שכבר עשה כן אתמול, מאחר שמדובר בדבר אמיתי, בחכמתו של הקב"ה, הרי אינו בעל גבול, כך שבכל יום ביחס לאתמול, הוא במדרגה אחת לגמרי. בכל יום ירגיש האדם - "אתמול התפללתי כגוי, היום אני מתפלל כיהודי". וכן ירגיש בענין ההשתדלות - "ההשתדלות של היום ביחס להשתדלות של אתמול, אחרת היא לגמרי. אתמול עשיתי אותה מתוך הרגשת כוחי ועוצם ידי, והיום אני עושה אותה מתוך ידיעה שזוהי רצון ה', ומה ואיך תהיינה התוצאות? כפי שהקב"ה רוצה".

בעל ה'כוחי ועוצם ידי' (אשר כולנו היינו כאלה לפני חג הפסח, באופן יחסי) יש לו מבט כזה: "אני זה שעושה את זה,

הנה גילוי זה ברוח הקודש משרה על האדם רוגע נפלא, ומביאו לידי רוממות הנפש וקרבת אלוקים. ובכן, אותם צדיקים רוח הקודש הועילה להם לשני הצדדים. מצד אחד היו תמימי דרך, היינו שהיו שלמים לגמרי עם הקב"ה כשלא הביא להם את התוצאה המיוחלת, כי ראו ברוח קדשם שזהו הטוב ביותר בשבילם וחיו עם זה. "כך בדיוק צריך להיות בשביל טובתי, ואם כן איש ואשמח בה' אלוקי". ומצד שני כשראו ברוח הקודש שאותה תוצאה צריכה לבוא, צריכים היו להוסיף ולהתחזק הרבה בעבודת הבטחון כדי להכניע את הקליפה.

כך היה אצל משה רבינו כשהקב"ה אמר לו לאחר חטא העגל: "הרף ממני ואשמידם ואמחה את שמם מתחת השמים", כי ידע ברוח קדשו שהקב"ה רוצה שיתנגד ולכן קם התנפל לפני ה' ארבעים יום וארבעים לילה בתפילות ותחנונים שיסלח לבניו ואף מסר את נפשו בעבורם באמרו "מחני נא מספרך אשר כתבת". וכן היה אצל רבי שמעון בר יוחאי שכאשר ראה שהמלאך הולך בשליחותו של מקום להחריב את העולם, פקד עליו לחזור למשלחו ולומר לו שאני אוסר עליך לקיים את שליחותך, והקב"ה שמח שמחה גדולה כשראה שהצדיק מבטל את גזירתו. וכן היה אצל מרדכי ואסתר. הגזירה כבר היתה חתומה, אבל הם ידעו ברוח קדשם שבשביל התכלית צריך לבטל את הגזירה.

הצדיקים הללו מתחזקים בבטחון שתבוא התוצאה המסוימת כשיודעים שהיא זו שצריכה לבוא, ובאותה מדה הם מלאי שמחה כשיודעים שאין תוצאה זו צריכה לבוא.

ולעומת אותם צדיקים בעלי רוח הקודש, ישנם האנשים הפשוטים כערכנו. האדם הפשוט אין לו שום מושג. אומר הוא: "איני יודע אם כן, איני יודע אם לאו. דבר אחד אני יודע, שלהקב"ה יש מהלכים שונים וכל המהלכים הם סיבות לטוב, ואני רק צריך לעבוד אותו וכך אתקרב אליו". מתפלל הוא אל ה' כי זהו רצונו, אבל אינו שובר סלעים ומפרק הרים, כי אין לו שום ידיעה לגבי התוצאה הרצויה.

רוח הקודש אומרת

אך עוד יש מהלך אמצעי והוא כאשר אין לו לאדם רוח הקודש גלויה, אך יש לו מה שנקרא בפי הצדיקים 'הרגשה

אל ארץ החיים. וכך יש אמרות מהצדיקים שאם יש לו לאדם בטחון מספיק, הוא זוכה לישועה מחוץ לדרך הטבע, ואם לא עלה בידו, סימן הוא שלא היה לו בטחון מספיק.

וכבר הבאנו בשיעורנו עשרות פעמים מדברי רבי אברהם בן הרמב"ם ומדברי ה'חזון איש', שזהו רק במי שיש לו רוח הקודש, כי האדם הפשוט שאינו יודע מה צריך להיות עם נשמתו ולאן הקב"ה מוביל אותו, אינו מכריח את הקב"ה לשנות בשבילו את ההנהגה, לא על-ידי פטיש ולא על-ידי תפילה ולא על-ידי בטחון ואף לא על-ידי תהלים. אין הוא משתמש בשום כלי בעבור כך. כי אך טפשות היא לעשות כן. אם אינך יודע מה צריך להתרחש עם נשמתך, אם אינך מבין מה טוב לך ומה אינו טוב, אם אינך מבין אפילו מה צריך לקרות בעוד רגע אחד, מדוע אתה צועק? למה אתה מעורר מהומה? להתפלל אתה בוודאי צריך, כי אולי הקב"ה באמת רוצה שבתפילותך תמשיך את השפע. אבל תתפלל מתוך הכנעה בידיעה שמחוסר ידיעה אתה מחויב להתפלל ולמסור את התוצאות בידי ה'. רק הצדיקים בעלי רוח הקודש שידעו בבהירות מה צריכה להיות התוצאה, כשראו שהתוצאה מתאחרת לבוא, ידעו לומר שזה מפני שהם צריכים להתחזק בעבודתם שלא ללכת שולל אחרי מראית עיני הבשר, ורק לדבר עם הקב"ה ולהוסיף לבטוח בו, כי כך יכניעו את הקליפה ויבקעו את המחיצה והתוצאה בוא תבוא.

רוח הקודש מועילה לשני הצדדים

ברם עלינו לדעת שאותה רוח הקודש פועלת גם בכיוון השני. נניח שהאדם שרוי בצרה גדולה, ומתוך מצוקתו הוא נוסע לרבי שמעון במירון ואומר שם את כל ספר התהלים בהשתפכות הנפש וחוזר בתשובה שלמה, והנה נפתחו לו השמים ויראה מראות אלוקים, ובתוך הדברים הוא רואה לאיזו תכלית הגיע לעולם ומה הוא צריך בשביל תיקון נפשו, ומיד הוא מבין שאין טוב לו שישתנה מצבו מכפי שהוא עכשיו. ולמשל, חשוך בנים הוא, וכעת אומרים לו: אם ייוולדו לך בנים רק יתארך הזמן עד שתבוא לתיקונך. כבר יש לך בנים מגלגולים קודמים, וכבר זכית לכל המעלות, ועכשיו לא באת אלא לתקן דבר אחד. אתה עומד כבר על הגבול, בפתחו של גן עדן.

איוב לאויב. אתה לא זוכר?! אני הרי זה שאמר כל שיר השירים וכל ספר התהלים... "הוא מבין שהקב"ה מוביל אותו במסלול מסוים ואין בו שום התנגדות לכך הגם שאינו יודע בדיוק מה הם הבריורים. מתנה היא שהקב"ה נתן לנו ביום טוב. עבוד עם זה. אמור מזמורי תהלים והתפלל לה' שתרגיש זאת בשעת הצורך, וגש לכל דבר מתוך הבנה זו.

תפילה בעלת קול ערב

זה מה שהאדם מבין כשיש לו דעת ורוח הקודש. הוא מבין אותם דברים שכבר שמע קודם לכן, כי עכשיו הם מתיישבים בלבו היטב. ועכשיו כשהוא מתפלל, כל-כך ערב לו, כי קולה של תפילה זו ערב אצל הקב"ה. אם האדם ברוגז כשהוא מתפלל וכל הזמן נושך את שפתיו, דברים הרבה יש לומר על תפילתו, אבל לומר שקולה ערב אי אפשר. ערבות מיוחדת יש כשהקול יוצא מתוך לב נכנע. כשבני ישראל עמדו על הים, חסומים היו מכל עבר, ואעפ"כ ידעו שהקב"ה מוביל אותם באיזה מסלול, שהרי עכשיו יצאו ממצרים בניסים גלויים. ואע"פ שהרגישו אבודים לגמרי, ידעו בתוך תוכם שממתין להם משהו יותר טוב.

כשהיהודי מוצא את עצמו אחרי יו"ט אפוף בצרתו, אומרים לו: הלא יודע אתה שהיתה לך זה עתה יציאת מצרים, ואם כן גם אתה יודע בתוך תוכך שהקב"ה מוביל אותך למקום יותר טוב. אתה שבור קצת מכך שזה מגיע בצורה כזו, אבל אתה יודע שבסוף תזכה לקריעת ים סוף. אכן כן, דע לך שאחרי יציאת מצרים, בדרך לקבלת התורה, אך טבעי הוא שיזדמנו בפניך כל מיני פרשיות. וזכור תזכור שהקב"ה נתן לך את ההבנה הנכונה ואת הכלים הדרושים כדי שתצליח לעבור את הפרשיות האלה בשלום ולהגיע לקבלת התורה.

קדושה'. כגון כשהאדם מרגיש שתפילתו שגורה בפיו או שאינה שגורה בפיו. אין הוא יודע בביטחון, אבל הוא יודע שהקב"ה מובילו לאן שצריך ויש לו את ההרגשה כאילו היה יודע בבהירות מה צריך להיות ומה הטעם. משל לדבר: כששומעים שנגמר שידוך, תמיד נראה אחד (בעל שכל ילדותי) קופץ ואומר: "כבר ידעתי מקודם". וכנגדו נראה אחד שאומר: "איני יכול לומר שידעתי מקודם, אבל הבנתי שמדובר בשידוך מתאים והיתה לי הרגשה שזה יבוא לידי גמר"...

הדעת, הלא היא רוח הקודש, שהיהודי מקבל באכילת המצה, צריכה לחזק אצלו את שמחת "על חיינו המסורים בידך". כשהקב"ה מביא תוצאה שונה מזו המיוחלת, יהודי ירא שמים עונה ואומר: "זה מתאים. כנראה אני עדיין צריך לעבור כאן איזה תיקון. הקב"ה הרי יודע מה הוא עושה ובוודאי הוא מוביל את הענין לטובה". הוא לא צריך להיות אחד כזה שיודע לומר: "כבר ידעתי קודם שזו תהיה התוצאה". לא, הוא לא ידע. אבל הוא מרגיש כי חיינו מסורים בידו של הקב"ה, ולכן אינו נבהל.

וכבר הבאנו בעבר מעשה באותו צדיק שכאשר חסיד אחד תינה בפניו את צרתו שהוא סובל ממדת הכעס, שלח חסיד אחר להכעיסו, וכיון שידע הלה שהוא בא בשליחותו של הרבי, לא כעס. התכוון הצדיק להוכיח לו שכאשר יידע ויאמין בכל עת שכל מה שנעשה לו הוא בשליחותו של מקום, לא יבוא אף פעם לידי כעס.

כשהאדם קם בבוקר באסרו חג ורואה שנזדמן לו נסיון חדש, הוא מחייך תחת שפמו, ואומר: "בסדר! יעזור ה' שאוכל להתמודד עם זה יפה, אבל זה מתאים". הוא לא מאבד את עשתונותו ואינו מתחיל לדבר בשגעונו: "איך יכול להיות? אני?! רבוננו של עולם! בוודאי נתחלף לך בין

ראה זה חדש !!!

קו יטעמו וראו מסרים קצרים יומיים
משיעורי המשפיע

הרה"ג שמעון שפיצר שליט"א
- מסר חדש בכל יום -

079.520.5248